

СЕКЦІЯ 3. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Герасимова О. Л.

*доцент кафедри фінансів, економіки та підприємництва
Придніпровської державної академії
будівництва та архітектури*

Данов М. С.

*студент
Придніпровської державної академії
будівництва та архітектури*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-254-1-17>

РИЗИКИ ПОГЛИБЛЕННЯ НЕРІВНОСТІ В ОПЛАТІ ПРАЦІ ПРИ ЗМЕНШЕННІ РОЛІ ПРОФСПЛОК ПРАЦІВНИКІВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Останні десятиріччя показали, що громадські об'єднання, які створювалися для захисту професійних інтересів працівників, втратили реальні важелі впливу на механізми дотримання роботодавцями діючого трудового законодавства [1]. Міжнародна організація праці (МОП) є єдиною установою Організації об'єднаних націй (ООН), яка об'єднує права трьох представників: по-перше, урядів країн-учасників; по-друге, роботодавців; втретє, об'єднань працівників з 187 держав-членів.

В 2019 році Генеральний директор МОП Гай Райдер сприяв створенню Глобальної комісії по майбутньому сфери праці, в рамках ініціативи ООН по святкуванню сторіччя МОП. Комісія направила свою діяльність на вирішення проблем соціальної несправедливості та систематичного покращення умов праці. Нездатність певних націй впровадити гуманну систему оплати праці зменшує зусилля інших націй щодо поліпшення положення робочих у своїх країнах.

Серед робіт, які торкаються проблем підвищення ролі профспілок у захисті прав працівників, зменшення нерівності та шляхів поліпшення рівня життя, треба відмітити дослідження лауреата Нобелівської премії Дж. Стіглі. Звернувши увагу на взаємозв'язок між нерівністю, економічним зростанням та роллю профспілок в деяких країнах,

Дж. Стінглі відмітив: «у більшості промислово розвинутих країн спостерігалося зниження членства в профспілках та їх впливу; цей занепад був особливо сильним в англосаксонському світі. Це створило дисбаланс економічних сил і політичний вакуум» [2, с. 144].

МОП має право встановлювати міжнародні стандарти та розробляти програми для забезпечення гідної оплати праці. Основними завданнями МОП є просування прав захисту робітників у сфері праці, заохочення створення робочих місць з гідною оплатою праці, сприяння розвитку соціального захисту та посилення діалогу у сфері праці. На даний час МОП має три органи, які компетентні розглядати скарги на порушення прав профспілок:

- Комітет зі свободи асоціації;
- Адміністративна рада;
- Комісія зі встановлення фактів та примирення щодо свободи асоціації (рис. 1).

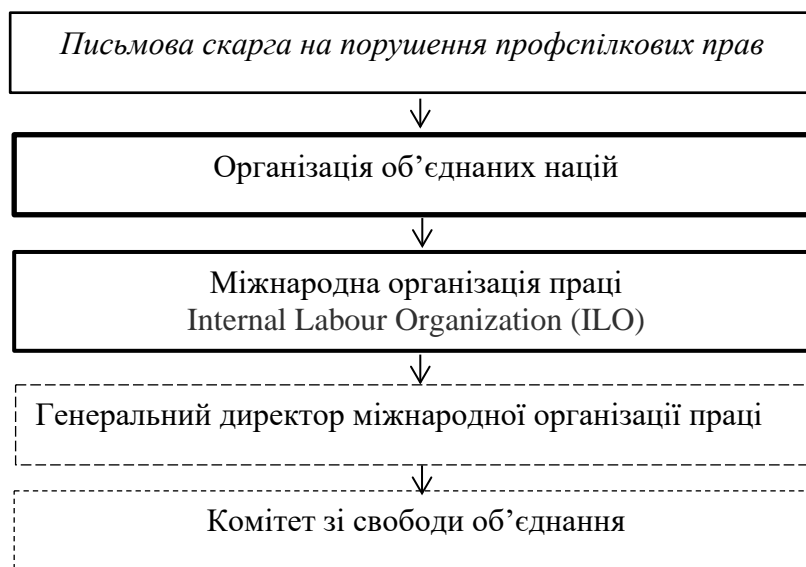

Рис. 1. Алгоритм розгляду питань порушення профспілкових прав

Джерело: розроблено авторами за даними [3]

Нестача робочої сили в багатьох країнах примушує девелоперів шукати шляхи оптимізації та інтенсифікації будівельних процесів. Забудовники й інвестори намагаються вирішити проблеми дефіциту робочої сили за рахунок легального й нелегального притоку мігрантів, що дозволяє будівельним компаніям нехтувати нормами законодавства про працю, не оформлювати трудові відносини з робочими-будівельниками, не звертати увагу на проблеми соціального захисту.

Дефіцит працівників в розвинутих країнах також викликає низку проблем, пов'язаних з дискримінацією мігрантів, які шукають високооплачувану роботу в багатих країнах світу.

Українські будівельники мають профспілку працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів, яка покликана займатися захистом соціально-економічних прав працюючих та відстоюванням прав трудящих на гідну оплату праці шляхом підписання Галузевої Угоди та колективних договорів. Законодавство України передбачає сурову, кримінальну відповідальність за умисне перешкоджання законній діяльності професійних спілок або їх органів, шляхом покарання виправними роботами строком до двох років, або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади, чи займатися певною діяльністю строком до трьох років.

Добитися покращення достойної оплати праці можливо, але при цьому треба об'єднати зусилля громадянського суспільства багатьох країн. Особливу роль слід приділити вимогам тристоронньої організації МОП при ООН.

Література:

1. Подолання незадекларованої праці – Державна служба України з питань праці. *Державна служба України з питань праці – Державна служба України з питань праці*. URL: <https://dsp.gov.ua/podolannia-nelehalnoi-zainiatosti/> (дата звернення: 05.11.2022).
2. Stiglitz Joseph E. "Inequality and Economic Growth". *Rethinking Capitalism*. Wiley-Blackwell. 2016. С. 134–155.
3. Special procedures for the examination in the International Labour Organization of complaints alleging violations of freedom of association. *International Labour Organization*. URL: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:62:0::NO::P62_LIST_ENTRIE_ID,P62_LANG_CODE:4046805,en:NO (дата звернення: 06.10.2022).